

13de zondag door het jaar

Luc. 9,51-62

Broeders en zusters in Christus, elk land, elke cultuur, elke godsdienst, maar ook elk mens persoonlijk, heeft een traditie. Een traditie die haar wortels heeft in het verleden, een grote invloed heeft op het heden, en waarvan we hopen dat die nog waarde zal hebben voor de toekomst. Verleden en heden kennen hoogtepunten waar men vaak en graag aan denkt en soms hoog over opgeeft. Denk bijvoorbeeld maar aan wat de kerken in de loop der eeuwen tot stand hebben gebracht aan cultureel erfgoed, en aan de vele sociale zegeningen in het onderwijs en de gezondheidszorg. Om nog maar te zwijgen van de geestelijke vertroosting en bemoediging die het geloof aan miljoenen mensen heeft geschonken, en nog schenkt.

Het blijkt in de praktijk dan ook zeer moeilijk, zo niet onmogelijk om je verleden los te laten en onbevangen naar de toekomst te kijken. Ook op het persoonlijke vlak. Dat is tenminste mijn ervaring. Je ervaringen in je jeugd, zowel de mooie als de nare, neem je nu eenmaal onvermijdelijk in de rest van je leven mee. Ze drukken hun stempel op je verdere leven. En natuurlijk, de herinnering aan een dierbaar iemand die gestorven is, je vrouw, je kind, je ouders, gaat nooit voorbij. Nee, je verleden loslaten, dat gáát gewoon niet.

En toch lijkt het erop dat de lezingen van vandaag precies dát van ons vragen. Elia gunt het aan Elisa niet eens dat hij afscheid neemt van zijn ouders, wanneer hij hem roept als volgeling en opvolger. En wie Jezus wil volgen, zo lezen we in het evangelie, moet alles maar dan ook alles achterlaten, zijn hele bezit, zijn relaties, ja Hij gunt je zelfs niet de tijd om je dierbare doden te begraven. Vraagt Jezus dat echt van ons? Dat we onze doden niet mogen begraven? Of dat we onze ouders in de steek moeten laten, voor een zogenaamd hoger doel? Dat ruikt erg naar griezelige sektes. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. En gelukkig, dat is het ook niet. Laat ik dat proberen te illustreren met twee voorbeelden.

Een jonge vrouw verliest haar man door een ongeluk, op veel te jonge leeftijd. Haar verdriet is verpletterend. Ze is kapot. Ze zal veel tijd nodig hebben om dit te verwerken, als het al helemaal te verwerken is. Het zou van liefdeloosheid getuigen wanneer ze geen zorg droeg voor een fatsoenlijke begrafenis of crematie. Dat is trouwens het begin van de verwerking. En het zou van liefdeloosheid getuigen als ze géén verdriet had. Wanneer Jezus tot zo'n vrouw zegt: Volg Mij en laat alles achter, dan kan Hij dát dus niet bedoelen. Maar Hij wil wel voor iets anders waarschuwen. En wel voor het gevaar dat deze vrouw voor de rest van haar leven blijft vastzitten in haar verdriet. Zozeer dat ze geen oog meer heeft voor de andere mensen om haar heen, met name voor haar kinderen, als die er zijn. Ondanks haar verdriet heeft deze vrouw nog toekomst en kansen op geluk. Dát is wat Jezus haar wil duidelijk maken.

Een tweede voorbeeld.

Een man heeft door slechte jeugdervaringen, of door een handicap, een minderwaardigheidscomplex gekregen en denkt dat hij niets kan. En dreigt in die gedachte vast te roesten. Als Jezus tegen die man zegt: Volg Mij! dan wil Hij daarmee zeggen: jouw leven is wel degelijk waardevol. Doe ermee wat je kunt! Of dat veel of weinig is, is niet belangrijk. Je mag best verdriet hebben om wat je overkomen is, maar blijf daarin niet vaststeken. Ook jij hebt toekomst.

Deze twee voorbeelden maken misschien duidelijk wat de bedoeling is van het evangelie. Veel mensen houden zich zozeer aan het verleden vast, dat ze dat als smoes gebruiken om niets meer met hun leven te hoeven doen. Waardoor ze zichzelf de kans ontnemen om nog ooit gelukkig te worden. En dat laatste is nu net wat Jezus met mensen beoogt. Dat mensen, ondanks hun verdriet, ondanks hun beperkingen en handicaps, de mogelijkheid openhouden op een gelukkige en zinvolle toekomst.

Hetzelfde geldt voor de Kerk en ook voor de samenleving als geheel. Wanneer we alleen maar met een valse hunkering blijven kijken naar de zegeningen van het verleden, maar ook wanneer we vastgeroest blijven in onze frustraties over de fouten van het verleden, dreigen we een verdere ontwikkeling naar een nieuwe toekomst te blokkeren. Het evangelie van Jezus is hierover duidelijk: het staat vast geworteld in een rijk verleden, het speelt zich af in het heden, maar is gericht op de toekomst. Op het naderbij brengen van het Koninkrijk van God.

Jan van de Laar, pastor